

Przyżyciowa ocena dojrzałości samic siei (*Coregonus lavaretus* f. *lavaretus*) z jeziora Łebsko w okresie przedtarłowym

Piotr Hliwa¹, Andrzej Martyniak², Jacek Kozłowski², Piotr Gomułka¹, Jarosław Król¹,
Katarzyna Stańczak², Adam M. Lejk², Tomasz Bockenheimer¹, Wojciech Pobłocki¹

¹Katedra Ichtiologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

²Katedra Biologii i Hodowli Ryb, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Autochtoniczna sieja wędrowna zasiedlająca jezioro Łebsko uznana jest za takson poważnie zagrożony wyginięciem. W latach 2001-2008 objęto ją programem restytucji, którego dokonania są aktualnie kontynuowane w ramach projektu „Ichtiologiczna bioróżnorodność jezior – wypracowanie modelu rozwiązywania problemów na przykładzie zasobów naturalnych autochtonicznej siei wędrownej w jeziorze Łebsko (siei łebskiej)”. Efekty dotychczasowych prac, tj. kontrolowany rozród dziko żyjących tarlaków oraz podchów materiału zarybieniowego, zależą w dużej mierze od jakości produktów płciowych pozyskiwanych od dojrzałych płciowo ryb. Dlatego tak ważne jest określenie optymalnej, z punktu widzenia aplikacyjnego, przyżyciowej techniki oceny dojrzałości samic siei w okresie przedtarłowym.

Ocenę stopnia dojrzałości samic siei dokonano przyżyciowo, w oparciu o położenie jądra komórkowego w oocytach, u dziewięciu ryb o masie ciała w granicach od 1357 do 2158 g, których średnia długość ciała wynosiła 46,6 cm. Od wszystkich samic oocyty pozyskiwano za pomocą katetera o średnicy zewnętrznej 4 mm, a pobrane próbki jaj konserwowano chemicznie w płynach Serra, Stockarda oraz w alkoholu etylowym 95%. Podjęto również próbę oceny jakości oocytów z zastosowaniem metody termicznej.

Płyn Serra najszybciej i najskuteczniej kontrastował składniki cytoplazmatyczne wobec jądra komórkowego. Tym samym okazał się najlepszy w ocenie stopnia dojrzałości samic siei. Pozostałe dwa użyte płyny konserwujące nie spełniły zakładanych wymagań. Stwierdzono znaczne zróżnicowanie stopnia dojrzałości poszczególnych samic złowionych w strefie tarliskowej jeziora Łebsko. Zważywszy na priorytetowe zadania projektu restytucji, jest to sytuacja niekorzystna. Stąd też w kolejnych latach należy uwzględnić możliwość synchronizacji dojrzewania samic za pomocą środków hormonalnych. Zastosowana metoda powinna znacznie ułatwić realizację prac związanych z produkcją materiału zarybieniowego w oparciu o genotypowane tarlaki.